

NOTAT

25. februar 2026

Sags ID:
LK-2020-001783

Bekymringsskrivelse ift. forslag til Lov om ændring af forswarets formål, opgaver mv.

I Røde Kors henvender vi os vedr. *Forslag til Lov om ændring af lov om forswarets formål, opgaver og organisation m.v.* (lovforslag nr. L 109)¹. Lovforslaget har til formål at udvide forswarets muligheder for at ekspropriere ejendom i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære forhold, og vi er bekymrede for, at lovforslaget vil give mulighed for dels at anvende skoler og andre uddannelsesinstitutioner til militære formål og dels anvende Røde Kors i Danmarks ejendomme til militære formål.

Anvendelse af skoler og andre uddannelsesinstitutioner til militære formål

Hvis lovforslaget gennemføres som det fremgår, vil det give mulighed for at anvende skoler og andre uddannelsesinstitutioner til militære formål. Det kan være i strid med dels forswarets militærmanual² og Danmarks internationale politiske forpligtelser i henhold til *Safe Schools*-erklæringen³.

Vores bekymring drejer sig om henvisningen til *skoler* i bemærkningerne til lovforslaget: *Virksomheder, selvejende institutioner, offentlige myndigheder, foreninger, fonde og øvrige organisationer er derimod ikke underlagt en tilsvarende forpligtelse til at stille deres ejendom til rådighed for Forsvaret under krig eller andre ekstraordinære forhold. Dette til trods for, at netop ejendom tilhørende de nævnte organisationer m.v., såsom eksempelvis skoler, idræts- og lagerhaller m.v., vil kunne være særskilt nødvendigt at benytte i en situation, hvor Forsvaret eksempelvis måtte have behov for at flytte store koncentrationer af personel og materiel til strategisk relevante områder i landet.*

Danmark tilsluttede sig i 2017 *Safe Schools*-erklæringen, hvori det fremgår, at de underskrivende stater skal overholde retningslinjerne⁴ for beskyttelse af skoler og universiteter mod militær anvendelse under væbnede konflikter: *Skoler og universiteter, der er i funktion, må ikke på nogen måde anvendes af de stridende parter i en væbnet konflikt til støtte for den militære indsats.*

Tilsvarende fremgår følgende af forswarets militærmanual: *Beskyttelsen af børn og unge indebærer desuden en vis respekt for børns ret til undervisning mv., også i konfliktramte områder. Derfor må der udvises tilbageholdenhed med militær anvendelse af børneinstitutioner, herunder pasningsordninger, skoler og børnehjem. Dette gælder også i situationer, hvor det folkeretlige grundlag, herunder SOFA, i øvrigt gør det muligt at evakuere sådanne institutioner til brug for internationale styrker (s. 71).* Militærmanualen henviser ligeledes til *Safe Schools*-erklæringen i en fodnote på s. 189.

¹ Lovforslag nr. L 109, Folketinget 2025-26, Forslag til Lov om ændring af lov om forswarets formål, opgaver og organisation m.v. (Forswarets rådighed over ejendom tilhørende enhver samt fortrolighed i forbindelse med undersøgelser af havarier m.v.)

² <https://www.fmn.dk/da/arbejdsomraader/internationale-operationer/miltarmanualen/>

³ [Safe Schools Declaration and Guidelines on Military Use – Safe Schools Declaration](#)

⁴ [Guidelines for Protecting Schools and Universities from Military Use During Armed Conflict](#)

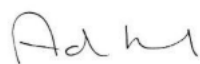
I Røde Kors er vi opmærksomme på, at *Safe Schools*-erklæringen er en vejledende erklæring, som derudover henviser til parter i en væbnet konflikt. Vi er ligeledes opmærksomme på, at militærmanualen vedrører forsvarets ageren i internationale operationer. Ikke desto mindre mener vi, at normen om at undgå at anvende skoler til militære formål til enhver tid bør være gældende. Denne opfattelse er i overensstemmelse med ICRC's bemærkninger til *Safe School*-erklæringens retningslinjer⁵ (s. 57), hvori det også fremgår, at ICRC definerer "*military effort*" som "*a very broad concept, encompassing all military activities connected with the conduct of a war*" (s. 20).

Ejendomme tilhørende Røde Kors i Danmark

Slutteligt bemærker vi, at Danmark har tiltrådt tillægsprotokol 1⁶ til Genevekonventionerne, hvori det fremgår, at Danmark skal give Dansk Røde Kors de nødvendige faciliteter til at udføre humanitær hjælp til ofre for væbnede konflikter. Vores tolkning er, at dette bl.a. omfatter at sikre, at Røde Kors' ejendomme, der er forbundet med sådanne aktiviteter, ikke rekvireres af offentlige myndigheder. Ligeledes fremgår det af tillægsprotokol 1⁷, at Danmark så vidt muligt skal stille lignende faciliteter til rådighed for andre humanitære organisationer, der er godkendt af Danmark til at udføre humanitære aktiviteter.

I Røde Kors anbefaler vi samlet set, at lovforslaget ændres, så der indarbejdes en eksplicit undtagelse for uddannelsesinstitutioner og skoler samt for de relevante ejendomme der tilhører Røde Kors i Danmark. En anden mulighed er at indsætte en henvisning i bemærkningerne til lovforslaget til 1) Danmarks forpligtelse i henhold til *Safe Schools*-erklæringen og relevante afsnit af militærmanualen; og 2) den juridiske forpligtelse i henhold til tillægsprotokol 1 om at stille de nødvendige faciliteter til rådighed for Røde Kors og andre autoriserede humanitære organisationer.

Venlig hilsen

Anders Ladekarl
Generalsekretær

⁵ [Commentary on the guidelines for protecting schools and universities from military use during armed conflict | International Committee of the Red Cross](#)

⁶ Genevekonventionernes tillægsprotokol 1 artikel 81 sk. 2 og 4

⁷ Genevekonventionernes tillægsprotokol 1 artikel 81 stk. 4